

Question (second chapter)

- ① ମିଶ୍ରଣ କଣ?
- ② ଦ୍ରବଣ କ'ଣ?
- ③ ଧୂଳି କଣ?
- ④ ଦ୍ରବ ଦ୍ରାବକ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?
- ⑤ ବାଷ୍ପ କି ମିଶ୍ରଣ? କାହିଁ ଦର୍ଶାଏ?
- ⑥ ଦ୍ରବଣର ଧର୍ମ ଲେଖ?
- ⑦ ଫୁଲୁ ତେ ଫୁଲୁ ଦ୍ରବଣ ନ ଥିବାର ସାଧ୍ୟତା ଦର୍ଶାଏ?
- ⑧ ଦ୍ରବଣର ଗାଢ଼ତା କ'ଣ?
- ⑨ ସହମେଶ୍ୱର କ'ଣ? ତ ସହମେଶ୍ୱରର ଧର୍ମଗୁଣ କଣ?
- ⑩ ନିଶ୍ଚାଳ ପଦ୍ଧତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?
- ⑪ କଳିଙ୍ଗର ଧର୍ମ ଲେଖ?
- ⑫ ବିଶେଷଣ ମାଧ୍ୟମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?
- ⑬ ମିଶ୍ରଣର ଅପାଦାନ ଗୁଣକୁ ସୂଚକୀକରଣ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା

3. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{6}$

15) செய்து கொள்

ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତ୍ୟା

9/16?

ମନ ମୁକ୍ତିକୁ ଅଳ

ଓଡ଼ିଶା Board
ମୁଖ୍ୟାଳୟ

All Books With Solutions

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$

पुष्पकवि
पुष्पकवि

କଥାମାଳିକା

ମିଶ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ

(1) ମିଶ୍ରଣ କ'ଣ?

Ans:- ଧଳା ଫୁଲ ବିଶୁଦ୍ଧ ଉପାର୍ଥକୁ ମେଢ଼ ମିଶ୍ରଣ ଗଠନ ହୋଇଥାଏ.
ex:- ସମୁଦ୍ର ଜଳ, ମାଟି, କାଠ, ଉଦ୍ଭିଦ ଉପାର୍ଥ ହେଉଥାଏ.

(2) ଦ୍ରବଣ କ'ଣ?

Ans:- ଦ୍ରବ ବା ଶୁଦ୍ଧ ଧଳା ଫୁଲ ଉପାର୍ଥର ସମଜାତୀୟ ମିଶ୍ରଣକୁ ଦ୍ରବଣ କୁହାଯାଏ. ex:- ରେମୁଆଁ, ଚିନିପାଣି, ସୋଡ଼ାପାଣି, ହେଉଥାଏ.

(3) ଉଦ୍ଭିଦ କ'ଣ?

Ans:- ଉଦ୍ଭିଦ ହେଉଛି ଦ୍ରବ ବା ଶୁଦ୍ଧ ଧଳା ଫୁଲ ଉପାର୍ଥର ମିଶ୍ରଣ କିମ୍ବା ଧଳା ଫୁଲ ଉପାର୍ଥର ମିଶ୍ରଣ ଯଦି କୌଣସି ଭୌତିକ ଗୁଣକୁ ଦ୍ଵାରା ଧଳା ଫୁଲ ଉପାର୍ଥର ଗୁଣକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥାଏ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ନାହିଁ.

(4) ଦ୍ରବ ଓ ଦ୍ରାବକ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

Ans:- (i) ଦ୍ରବ:- ଯେଉଁ ଉପାଦାନର ଦ୍ରବଣ ରେ କରାଯାଇଥାଏ ଯାହା ତ ଦ୍ରାବକ ଭିତରେ ଦ୍ରବଣୀଭୂତ ହୋଇଥାଏ ବା ମିଳାଇଥାଏ ତାହାକୁ ଦ୍ରବ କୁହାଯାଏ.

(ii) ଦ୍ରାବକ:- ଦ୍ରବଣ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଉପାଦାନର ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଥାଏ ତାହା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଉପାଦାନର ଦ୍ରବଣୀଭୂତ ହୋଇଥାଏ ତାହାକୁ ଦ୍ରାବକ କୁହାଯାଏ.

(5) ବାୟୁ ଧଳା ମିଶ୍ରଣ ଅଟେ. କାହାରି ଗୁଣ ଅଟେ?

Ans:- ବାୟୁ ଧଳା ମିଶ୍ରଣ ଅଟେ. କାରଣ ବାୟୁରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଉପାଦାନ ଉଦ୍ଭିଦ, ଅନୁପାତରେ ମିଳିକରି ଥାଏ. ବାୟୁରେ ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ 78%, ଓ ଅକ୍ସିଜେନ୍ 21%, ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ୟାସ୍ ହେଉଛି 1% ଥାଏ.

⑥ ପ୍ରଜଣର ପର୍ମ ଲେଖ୍ୟ?

Ans:- (i) ପ୍ରଜଣ ଏକ ଅସମାନ୍ତମୁଖିନୀ ।

(ii) ଏହାର କଣିକା ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତ ଧନ ନାମୋ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା 10⁹ ମିଲିଗ୍ରାମ । ତେଣୁ ଧୂଳିକ ଧାଲି ଆୟତ୍ତ ଯେପରିକି ନାହିଁ ।

(iii) ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ଆକାର ଲୋଗୁଁ ପ୍ରଜଣର କଣିକା ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଜଣ ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରୁଥିବା ଆଲୋକ ରଶ୍ମିକୁ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରିଥାନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆଲୋକ ରଶ୍ମିର ଗତିପଥ ପ୍ରଜଣ ମଧ୍ୟରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

(iv) ଗରିମ୍ବଜା ପଦ୍ଧତି ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଜଣରୁ ଦ୍ରବର କଣିକା ମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ଧା କରାଯାଇ ଚାରିଜ ନାହିଁ । ପ୍ରଜଣକୁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରଖିଲେ ଏହାର ଦ୍ରବର କଣିକା ଗୁଡ଼ିକ ତଳେ ଜମି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରଜଣ ସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ ।

⑦ ପୃଷ୍ଠପ୍ରଜଣ

ଅପୃଷ୍ଠପ୍ରଜଣ

(i) ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାପମାତ୍ରାରେ (ii) ଯଦି ଗୋଟିଏ ପ୍ରଜଣରେ ଦ୍ରବର ଗୋଡ଼େଇଲେ ପ୍ରଜଣରେ ଆହୁ ଅଂଶ ପରିମାଣ ଏହାର ପୃଷ୍ଠସ୍ତର ଠାରୁ ପ୍ରଜ ପ୍ରଜମୟୁତ ହୋଇଯାଉଛି ନାହିଁ । କିମ୍ବା, ତେଜ ତାହାକୁ ଅପୃଷ୍ଠ ତାହାକୁ ପୃଷ୍ଠ ପ୍ରଜଣ କହୁ ।

⑧ ପ୍ରଜଣର ଗାଢ଼ତା କ'ଣ?

Ans:- ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାପମାତ୍ରାରେ 100 ଗ୍ରାମ ପ୍ରଜଣରେ ମୋଟିକି କିମ୍ବା ଗ୍ରହ ପ୍ରଜ ପ୍ରଜମୟୁତ ହୋଇଯାଏ ତାହାକୁ ପ୍ରଜଣର ଗାଢ଼ତା କୁହନ୍ତି ।

⑨ ସମ୍ବେଦନୀୟ କ'ଣ? ଏହାର ପର୍ମସୂଚକ ଲେଖ୍ୟ?

Ans:- ସମ୍ବେଦନୀୟ ଏକ ଅସମାନ୍ତମୁଖିନୀ ନିଶ୍ଚିତା ଲେଖ୍ୟ ଧୂଳି ପ୍ରଜର କଣିକା ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଜମୟୁତ ନହୋଇ ପ୍ରଜଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସବୁ ଆଡ଼େ ଉପମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ, ଏହି ଧରଣର ନିଶ୍ଚିତକୁ ସମ୍ବେଦନୀୟ କହୁ ।

ଓହ୍ଲାର ଧର୍ମ:-

- (i) ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ୮କି ଅସମତାତମ୍ଭୁ ମିଶ୍ରଣ
- (ii) ଓହ୍ଲାର କଣିକା ଗୁଡିକ ଘାଲି ଆସିକ୍ତୁ ଦେଖାଯାନ୍ତି,
- (iii) ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ର କଣିକା ଗୁଡିକ ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରୁଥିବା ରକ୍ଷିତ ଗୁଡିକ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହାଫଳରେ ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋକର ଗତିପଥ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ।
- (iv) ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ରହିଥିବା ପାତ୍ରକୁ ସୁରୁ ହେଲେ ପ୍ରସର କଣିକା ଗୁଡିକ ପାତ୍ରର ନିମ୍ନ ଭାଗରେ ବସିଯାଆନ୍ତି, ଯେଉଁ ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ। ପ୍ରସର କଣିକା ଗୁଡିକ ମିଶ୍ରଣରୁ ପ୍ରତିସ୍ପରଣ ପଦ୍ଧତିରୁ ପୃଥକ୍ କରାଯାଇ ପାରିବ। ଯେତେବେଳେ କଣିକା ଗୁଡିକ ବସିଯାଏ ସେତେବେଳେ ସମ୍ପେନ୍ ସନ୍ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ। ତଦ୍ୱାରା ଓହ୍ଲା ଆଉ ଆଲୋକ-ରକ୍ଷିତ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରିଥାଏ ନାହିଁ।

(10) ଟିଣ୍ଡାଲ ପ୍ରଭାବ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

Ans:- କଲ୍‌ଓହ୍ଲ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସର କଣିକା ଗୁଡିକର ଆକାର ଖୁବ୍ ସ୍ୱଚ୍ଛ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତହିଁ କଣିକା ଗୁଡିକ ଆଲୋକ ରକ୍ଷିତ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରିଥାନ୍ତି। ଫଳରେ ପ୍ରସର ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋକ ରକ୍ଷିତ ଗତିପଥରୁ ଆବରଣ ଦେଖାଯାଏ। ତଦ୍ୱାରା ଟିଣ୍ଡାଲ ପ୍ରଭାବ କୁହାଯାଏ।

(11) କଲ୍‌ଓହ୍ଲର ଧର୍ମ କେଉଁ?

- Ans:-
- (i) କଲ୍‌ଓହ୍ଲ ଯେ ଅସମତାତମ୍ଭୁ ମିଶ୍ରଣ।
  - (ii) କଲ୍‌ଓହ୍ଲର କଣିକା ଗୁଡିକ ଗୁଡିକ ଗୋଟି ଗୋଟି ତ ଗୁଡିକ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଘାଲି ଆସିଲେ ଦେଖିବା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ।
  - (iii) କଲ୍‌ଓହ୍ଲର କଣିକା ଗୁଡିକ କିନ୍ତୁ ଆଲୋକ ରକ୍ଷିତ ପାତ୍ର ବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁ, ଯାହାଫଳରେ ଆଲୋକ ରକ୍ଷିତ ଗୁଡିକ ଧ୍ୟାନ ସେଇ ଗତି କଲା ବେଳେ ବିଚ୍ଛୁରିତ ହୋଇଥାଏ ତଦ୍ୱାରା ଗତିପଥ କଲ୍‌ଓହ୍ଲ ଭିତରେ ଦେଖାଯାଏ।
  - (iv) ତଦ୍ୱାରା କଲ୍‌ଓହ୍ଲ ନିକଟରୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସବୁ କଣିକା ଗୁଡିକ ତଳେ ବସିଯାଏ ନାହିଁ, ଯେଉଁ କଲ୍‌ଓହ୍ଲ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥିର ଅଟେ।

(୧) ପରିସ୍ରବଣ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଲ୍ୟାଣ କଣିକା ଶୁଦ୍ଧିକ ମିଶ୍ରଣରୁ ପୃଥକ କରିବା ଯାହା ପରିସ୍ରବଣ ନାହିଁ। ମାତ୍ର ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ କେନ୍ଦ୍ରୀୟାଘସାରଣୀ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଲ୍ୟାଣକୁ କଣିକା ଶୁଦ୍ଧିକ ପ୍ରକାରରୁ ଅଲଗା କରିବା ଯାହା ପରିସ୍ରବଣ।

(୨) ଜିନିଷପତ୍ର ମାଧ୍ୟମ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

Ans:- ଜିନିଷପତ୍ର କଣିକା ଶୁଦ୍ଧିକ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ଥାଏ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ମାଧ୍ୟମ କୁ ଜିନିଷପତ୍ର ମାଧ୍ୟମ କୁହାଯାଏ।

(୩) ମିଶ୍ରଣରୁ ଅପାଦାନ ଶୁଦ୍ଧିକୁ ପୃଥକ କରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶୁଦ୍ଧି କିମ୍ବା ନାମ କେଉଁ?

Ans:- ଗାଈର, ଗାଈର, ଗାଈର, ଗାଈର ତ ପରିସ୍ରବଣ ଦ୍ୱାରା ଅପାଦାନରୁ ମିଶ୍ରଣରୁ ତାହାର ଅପାଦାନ ଶୁଦ୍ଧିକୁ ଶୁଦ୍ଧିକ ପ୍ରକାର ମାଧ୍ୟମ ପୃଥକ କରିଥାଏ।

(୪) କେଉଁରୁ ସବୁ କେଉଁ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ଅଲଗା କରାଯାଏ?

Ans:- କେନ୍ଦ୍ରୀୟାଘସାରଣୀ ପଦ୍ଧତି

(୫) କେନ୍ଦ୍ରୀୟାଘସାରଣୀ ପଦ୍ଧତିର କେଉଁ ପ୍ରକାର କେଉଁ?

Ans:- (i) ଗୋର ମିଶ୍ରଣରୁ ବିଜ୍ଞାନଗାରରେ ରକ୍ତ ତ ମୂତ୍ର ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୁଏ।

(ii) ପ୍ରକୃତ ଜାତୀୟରୁ ପଦାର୍ଥର ଅପାଦାନକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତରଳ ସରଳ ଲୁଗା ପ୍ରକୃତ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୁଏ।

(iii) କୃଷାୟତ୍ତ ମେସିନ୍ରେ ତମାକୁଣାରୁ ଖିର ଅପସାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହୁଏ।

(୬) କ୍ରମାବଳୀ କଣ? ଏହାର ପ୍ରକାର କେଉଁ?

Ans:- କ୍ରମାବଳୀ ଶୁଦ୍ଧିକ ମିଶ୍ରଣରୁ କିଛି ଲବଣକୁ ପୃଥକ କରିବା ପ୍ରକାର କ୍ରମାବଳୀ କୁହାଯାଏ। (୧୮)

Ans:- ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଉପକରଣରେ କିଛି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାୟକରେ ପ୍ରକୃତ ହୋଇଥାଏ ଏକାଧିକ ପ୍ରକାର - କ୍ରମାବଳୀ ପୃଥକ କରାଯାଏ ତାହାକୁ କ୍ରମାବଳୀ କୁହାଯାଏ।

ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର:- (i) ଯା ଚର୍ମରେ ଥିବା ରଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା କରେ।

- (ii) ଯା ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗରୁ ପଦ୍ମକଣ (pigments) ବୃଦ୍ଧିକୁ ଅଲଗା କରେ।
- (iii) ଯା ମିଶ୍ରାସ୍ତ୍ରପଦ୍ମକୁ ରକ୍ତରୁ ଅଲଗା କରେ।

(iv) ଆଣ୍ଟିକପାତନ ପ୍ରଣାଳୀ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ?

Ans:- ମେଡ଼ମାନଙ୍କର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ୫୦K ରୁ କମ୍ ଅଟେ, ତେଣୁ ଏକାଧାର ପ୍ରକାର ବା ଚିତ୍ରାଙ୍କିତ ଥିବା ଚେର ପଦାର୍ଥର ମିଶ୍ରଣରୁ ଚେରପଦାର୍ଥ ପାହୁଦାର ଏକ୍ସିମ୍ଲାକୁ ଆଣ୍ଟିକପାତନ ପ୍ରଣାଳୀ କୁହାଯାଏ।

ex:- ପେଣ୍ଡୋଲିମ୍ବୁ ନାମ ଦ୍ରବ୍ୟରୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଅଣୁବିଶ୍ଳେଷ କୁ ଅଲଗା କରିବା। (ପେଣ୍ଡୋଲିମ୍ବୁରୁ ପେଣ୍ଡୋଲିନ, ଡିଲେନ୍ ଡିକିରେସିନ ପାହୁଦା।)

(v) ଗାଲୁର ଅପାଦାନ ବୃଦ୍ଧିକୁ ଅଲଗା କରିବା ପ୍ରଣାଳୀର ସମାପ୍ତକ୍ତି କର ?

Ans:-

ଗାଲୁ ବୃଦ୍ଧି ତ ତାପମାତ୍ରା ସ୍ଥାପନାଦ୍ୱାରା ସଫୁର୍ତ୍ତ ତଥସ୍ତୁ ହେବା।

ଉତ୍ତରଗାଲୁ

ଆଣ୍ଟିକପାତନ ପ୍ରକାରର ଅନ୍ତରାଳରେ ଗରମ ହେବାକୁ ଦିଅ।

ଗାଲୁବୃଦ୍ଧିକ ଉନ୍ନତ ଉତ୍ତରାଳରେ ଅଲଗା ହେବା।

(vi) ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ କାଣ ?

Ans:- ଏକ ଉଦାହରଣ କରମାଣ୍ଡୁର ଗତି ପଦାର୍ଥକୁ ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ କହୁ। ex:- ଲୁହା, ସୁନା, ତମ୍ବା, ଟିଣ୍ଡା ଇତ୍ୟାଦି।

୧୦) ପାଠ୍ୟପାଠ୍ୟ ନାମର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କଣ?

ପାଠ୍ୟ

ଅପାଠ୍ୟ

(i) ପଢ଼ାବେଳେ ପଢ଼ାବେଳେ ପଢ଼ାବେଳେ
ନାମାଫଳର ପାଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକର
କରି କରନ୍ତି।

(i) ପଢ଼ାବେଳେ ପଢ଼ାବେଳେ ପଢ଼ାବେଳେ
ନାମାଫଳର ଅପାଠ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ କରି କରି
କରନ୍ତି ନାହିଁ।

(ii) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଶୈଳୀ ପୁନଃ
ପାଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ - ପୁନଃ ପଢ଼ା ଓ ପଢ଼ା

(ii) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଠ୍ୟ
ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି।

(iii) ପଢ଼ା ଓ ପଢ଼ା ବିଷୟରେ ପଢ଼ା
ଅଟେ।

(iii) ପଢ଼ା ଓ ପଢ଼ା ବିଷୟରେ
କୃତ୍ରିମାୟା ଅଟେ।

(iv) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଅଟେ।

(iv) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ଅଟେ ନୁହେଁ।

(v) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନମନାମ ଅଟେ।

(v) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନମନାମ ଅଟେ ନୁହେଁ।

(vi) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚତର ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
ସୂଚି କରନ୍ତି।

(vi) ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚତର ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
ସୂଚି କରନ୍ତି ନାହିଁ।

(vii) କେତେକ ପାଠ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚତର ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
= ସ୍ତୁତି, ପୁରାଣ, ଗୋପୀ, କୁହା, ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅଟେ।

(vii) କେତେକ ଅପାଠ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚତର ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
= ସ୍ତୁତି, ପୁରାଣ, ଗୋପୀ, କୁହା, ଶାସ୍ତ୍ରୋପାୟ
କରି କରନ୍ତି ନାହିଁ।

୧୧) ଗୋଟିଏ କା'ଣ?

ANS:- ପୁରାଣ ବା ଅପାଠ୍ୟ ପଠ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥକୁ
ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥ କହନ୍ତି।

ex:- ଚିନି, ଚା, ଚା, ଚା, ଚା

Q2) ମୌଳିକ ଓ ମିଶ୍ରଣ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଅ?

Ans:-

ମୌଳିକ

- (i) ମୌଳିକମାନେ ମଣିଷଙ୍କର
ପରସ୍ପର ସହ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରି
ନୂତନ ମୌଳିକ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି।
- (ii) ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୂତନ
(ପଦାର୍ଥର ସମ୍ପୃକ୍ତ ସର୍ବଦା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଅଟେ।
- (iii) ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ନୂତନ ପଦାର୍ଥ
ଟି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭିନ୍ନ ପର୍ମ ପ୍ରଦର୍ଶନ
କରିଥାଏ।
- (iv) କେବଳ ହାସ୍ୟାମୂଳିକ ବା ବିପ୍ଳବ
ହାସ୍ୟାମୂଳିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ
ମୌଳିକ ଅପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ
କରାଯାଇ ପାରିବ।

ମିଶ୍ରଣ

- (i) ମୌଳିକ କାମୋଳିକ ଗୁଡ଼ିକ
ଏକାତ ମିଶି ମିଶ୍ରଣ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି
ମାତ୍ର ବୌଦ୍ଧିକ ନୂତନ ମୌଳିକ
ଗଠିତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- (ii) ଏକ ମିଶ୍ରଣର ସମ୍ପୃକ୍ତ
ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ।
- (iii) ଗୋଟିଏ ମିଶ୍ରଣ ମେହ
ଅପାଦାନକୁ ମେହ ଗଠିତ ହୋଇ
ପର୍ମ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ।
- (iv) ମିଶ୍ରଣର ଅପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ
ଅତି ସହଜରେ ତ ସରଳଭାବରେ
ଭୌତିକ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ଵାରା ପୃଥକ
କରାଯାଇ ପାରିବ।

Q3)

ମୌଳିକ

- (i) ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର କଣିକାରେ
ଗଠିତ ପଦାର୍ଥ କୁ ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ
କହୁ।
- (ii) ex:- ଲୁହା, ସୁନା, ରୂପା, ତମ୍ବା
ଇତ୍ୟାଦି।

ମୌଳିକ

- (i) ଏକାଧିକ ପରମାଣୁରେ ଗଠିତ
ପଦାର୍ଥକୁ ମୌଳିକ ପଦାର୍ଥ
କହୁ।
- (ii) ex:- ଟିନି, ଜିନି, କୁଣ୍ଡି,
ଆକ୍ସିଆଇଡ଼ାକ୍ସେଇଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି।

(24) ମିଶ୍ରଣକୁ କେତେ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି ତ କ'ଣ କଣ?

Ans:- ମିଶ୍ରଣକୁ 2 ଭାଗରେ ଭାଗ କରାଯାଇଛି । ଯଥା:-

(i) ସମଜାତ୍ୟକୁ ମିଶ୍ରଣ   (ii) ଅସମଜାତ୍ୟକୁ ମିଶ୍ରଣ

(25) କଲ୍‌ପତ୍ତକୁ କାହିଁକି ଅସମଜାତ୍ୟକୁ ମିଶ୍ରଣ କୁହାଯାଏ?

Ans:- କଲ୍‌ପତ୍ତ କଠିକା ଷ୍ଟିକ ଆଲୋକରଣକୁ ବିଚ୍ଛୁରିତ କରୁଥିବାରୁ କଲ୍‌ପତ୍ତକୁ ଅସମଜାତ୍ୟ ମିଶ୍ରଣ କୁହାଯାଏ ।

ଅଣୁ ତ ପରମାଣୁ

(1) ପରମାଣୁ କାହାକୁ କହୁ ?

Ans:- ମୌଳିକର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା କଣିକାକୁ ପରମାଣୁ କହୁ,

(or) ବ୍ୟାପ୍ତ ଅନେକ ଗୁଣିତ ଅତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଣିକା ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ,
ଯେଉଁ କଣିକାକୁ ପରମାଣୁ କୁହାଯାଏ ।

2) ଆଟୋମର ଅର୍ଥ କଣ ?

Ans:- ଆଟୋମର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଅବିଭାଜ୍ୟ

3) ରାସାୟନିକ ସମ୍ବୋଧର 2ଟି ନିୟମ ଲେଖ ? ତ ସେହି
ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ନାମ ତ ନିୟମ ମଧ୍ୟ ଲେଖ ?

Ans:- ରାସାୟନିକ ସମ୍ବୋଧର 2ଟି ନିୟମ ହେଲା:-

(i) ବସ୍ତୁତ୍ୱ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ (Law of conservation of mass)

(ii) ସ୍ଥିରାନୁପାତ ନିୟମ (Law of constant proportions)

(i) ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ:- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶାକାହାରୀ ଶେଷ ଭାବରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏ. ଏଲ୍. ନାଥୁର ସିଅର ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ ପ୍ରତିବାଦନ କରିଥିଲେ। ଏକ ବାସାଲୁକିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ବସୁନ୍ଦ୍ରୀର ଯୁଗ୍ମ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିନାଶ ନାହିଁ। ଏହାକୁ ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ସଂରକ୍ଷଣ ନିୟମ କୁହାଯାଏ।

(ii) ସ୍ଥିରାନ୍ତରାତ ନିୟମ:- ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜେ. ଏଲ୍. ପ୍ରାଭେର ବାସାଲୁକିକ ସଂଯୋଗର ସ୍ଥିରାନ୍ତରାତ ନିୟମ ପ୍ରତିବାଦନ କରିଥିଲେ। ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରାଭେରଙ୍କ ଅନୁମାନରୁ ଏହା ନିୟମ ନି ହେଲା:- ଏକ ବାସାଲୁକିକ ଲୋଶିକରେ ମୌଳିକଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଦା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ଅନୁପାତରେ ରହିଥାଏ।

(iii) ସ୍ଥିରାନ୍ତରାତ ନିୟମ, ସଂରକ୍ଷଣରେ କେଉଁ ?

Ans:- ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜେ. ଏଲ୍. ପ୍ରାଭେର ବାସାଲୁକିକ ସଂଯୋଗର ସ୍ଥିରାନ୍ତରାତ ନିୟମ ପ୍ରତିବାଦନ କରିଥିଲେ। ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରାଭେରଙ୍କ ଅନୁମାନରୁ ଏକ ବାସାଲୁକିକ ଲୋଶିକରେ ମୌଳିକ ଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଦା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ଅନୁପାତରେ ରହିଥାଏ। ex: 1:1 ଲରେ ସର୍ବଦା ସାଲେଟ୍ରାଙ୍କୁ ଉପକ୍ରମେ 1:8 ବସୁନ୍ଦ୍ରୀ ଅନୁପାତରେ ସଂଯୁକ୍ତ।

(iv) ଏହାକୁ ଲବ୍ଧି ବିକାଶ କଲେ ସର୍ବଦା 1 ଗ୍ରାମ ହାଇଡ୍ରୋଜନ ଏବଂ 8 ଗ୍ରାମ ଅକ୍ସିଜେନ୍ ମିଳେ।

5) ଡାଲଟନ୍‌ଙ୍କ ପରମାଣୁ ତତ୍ତ୍ୱଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ ?

Ans:- ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜନ୍ ଡାଲଟନ୍ 1808 ମସିହାରେ ପଦାର୍ଥର ଲବ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ନୂତନତାକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ। ଏହାକୁ ଡାଲଟନ୍‌ଙ୍କ ପରମାଣୁ ତତ୍ତ୍ୱ କୁହାଯାଏ।

ଏହି ତିନିଟି ସ୍ୱୀକାର ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:-

- (i) ପଦାର୍ଥ ଅନେକଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସ୍ୱଦ୍ରୁ କଣିକାଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହେଉ କଣିକାକୁ ପରମାଣୁ କୁହାଯାଏ।
- (ii) ପରମାଣୁଗୁଡ଼ିକ ଅବିଭାଜ୍ୟ କଣିକା, ବାସ୍ତବ୍ୟତାପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମାତ୍ରାକୁ ସୂଚି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିନାଶ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।
- (iii) କୌଣସି ଏକ ମୌଳିକର ପରମାଣୁ ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତେ ତ ବାସ୍ତବ୍ୟତା ପର୍ଯ୍ୟ ସମାନ।
- (iv) ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକର ପରମାଣୁ ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତେ ତ ବାସ୍ତବ୍ୟତା ପର୍ଯ୍ୟ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ।
- (v) ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣସଂଖ୍ୟା (some whole numbers) ଅନୁପାତରୁ ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକର ପରମାଣୁ ଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତେ ହୋଇ ମୌଳିକ ସୂଚି ହୋଇଥାଏ।

* ଗୋଟିଏ ବାଲିକଣାର ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ 10^{-4} m .

ଓ ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍ ପରମାଣୁର ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ 10^{-10} m .

(7) Full form of **IUPAC**.

Ans:- International Union of Pure and Applied Chemistry.

ଓ ପାରମାଣବିକ ସମସ୍ତ କଣି?

Ans:- ମୌଳିକର ପାରମାଣବିକ ସମସ୍ତ ଏକ ଆନ୍ତରାତ୍ମକ ବା ତୁଳନାତ୍ମକ ମାତ୍ରା। ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୌଣସି ମୌଳିକର ପାରମାଣବିକ ସମସ୍ତ = ଉକ୍ତ ମୌଳିକର ଗୋଟିଏ ପରମାଣୁର ସମସ୍ତ।

C^{12} ପରମାଣୁର ସମସ୍ତର $\frac{1}{12}$ ଭାଗ।

ପାରମାଣବିକ ସମସ୍ତର ଏକକ 'amu', ଏବଂ ଏହା ଏକ

'u' ଲେଖାଯାଉଛି।

- (1) ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍ - H (26) ଲୁହା - Fe
- (2) ହିଲିୟମ୍ - He (27) କୋକାଲାଇଟ୍ - Co
- (3) ଲିଥିୟମ୍ - Li (28) ନିକେଲ୍ - Ni
- (4) ବେରିଲିୟମ୍ - Be (29) ଜାପଟ - Ce
- (5) ବରୁନ୍ - B (30) ଜିଙ୍କ୍ - Zn
- (6) କାର୍ବନ୍ - C (31) ଗାଲିୟମ୍ - Ga
- (7) ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ - N (32) ଜର୍ମାନିୟମ୍ - Ge
- (8) ଅକ୍ସିଜେନ୍ - O (33) ଆର୍ସେନିକ୍ - As
- (9) ଫ୍ଲୁଇନ୍ - F (34) ସେଲେନିୟମ୍ - Se
- (10) ନିୟୁନ୍ - Ne (35) ବ୍ରୋମିନ୍ - Br
- (11) ସୋଡିୟମ୍ - Na (36) ପ୍ରାୟୋଡିମ୍ - Pr
- (12) ମ୍ୟାଗ୍ନେସିୟମ୍ - Mg
- (13) ଆଲୁମିନିୟମ୍ - Al
- (14) ସିଲିକନ୍ - Si
- (15) ଫସଫରସ୍ - P
- (16) ସଲଫର୍ - S
- (17) କ୍ଲୋରିନ୍ - Cl
- (18) ଆରଗନ୍ - Ar
- (19) ପଟାସିୟମ୍ - K
- (20) କ୍ୟାଲ୍ସିୟମ୍ - Ca
- (21) ସ୍କାନ୍ଡିୟମ୍ - Sc
- (22) ଟିଟାନିୟମ୍ - Ti
- (23) ଭାନାଡିୟମ୍ - V
- (24) କ୍ରୋମିୟମ୍ - Cr
- (25) ମ୍ୟାଙ୍ଗାନିଜ୍ - Mn

COMPETITIVE
BOOKS

ଓଡ଼ିଶା Board
and NCERT

All Books With Solutions

OBS

୧) ଅକ୍ସିଜେନ୍ କୁ ପରମାଣୁର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯାଉଥିବା କାରଣ କେଉଁ?

Ans:- i) ଅନେକ ମୌଳିକ ସହିତ ଅକ୍ସିଜେନ୍ ରାସାୟନିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରେ ଓ ଏହା ମୌଳିକ ସୂକ୍ଷ୍ମ କରିପାରେ।

ii) ଅଧିକାଂଶ ମୌଳିକର ପାରମାଣବିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓଡ଼ି ମାନକରେ ନେବା ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଖ୍ୟା ହୋଇପାରେ।

୧୦) 'amu' କ'ଣ?

Ans:- C^{12} ର ପାରମାଣବିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ 12 ଅଟେ। ଏହା ଏକକକୁ 'ପାରମାଣବିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକକ' ବା ସଂକ୍ଷେପରେ amu କୁହାଯାଏ।

୧୧) କୌଣସି ମୌଳିକର ପାରମାଣବିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିପରି ପାହୁଁ?

Ans:- କୌଣସି ମୌଳିକର ପାରମାଣବିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

$$= \frac{\text{ଉକ୍ତ ମୌଳିକର ଆଣବିକ ପରମାଣୁର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ}}{C^{12} \text{ ପରମାଣୁର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ}} \times 12$$
 ଅଟେ।

୧୨) ମୌଳିକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖ୍ୟର ପ୍ରତୀକ ଗୁଡ଼ିକୁ କେଉଁ ଲେଖା?

Ans:- ମୌଳିକ ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଲେଖାଯିବା ପ୍ରଥମ ଲେଖା ମୌଳିକ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଆଣବିକ ପରମାଣୁ କୁହାଯାଏ। ଲେଖାମାନ ବିଶିଷ୍ଟ ସର୍ବମତେ ମୌଳିକ ନାମର ଆଣବିକ କିମ୍ବା 2^{ଟି} ଅକ୍ଷରକୁ ନେଇ ସେହି ମୌଳିକ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖାଯାଇପାରେ।

Ex:- କାର୍ବର ନାମଟି ହେଉଛି ~~ଅକ୍ସିଜେନ୍~~। ଲେଖା ~~ଅକ୍ସିଜେନ୍~~ ଓକି ହେଉଛି ଟାଣି ନାମର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ହଲଜିଆଡ଼ ଅକ୍ସିଜେନ୍।

→ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୌଳିକର ଲେଖ୍ୟ ନାମର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର କିମ୍ବା ପ୍ରଥମ 2^{ଟି} ଅକ୍ଷରକୁ ନେଇ ଗଠିତ। ପ୍ରତ୍ୟେକର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର

ନିମ୍ନ - Ne

ex:- (i) କ୍ଲୋରିନ୍ - Cl, (ii) ମାଗ୍ନେସିୟମ - Mg

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ଵାଦଶ

ଉତ୍ପତ୍ତି = ଉତ୍ପାଦନା କ୍ରିୟାର ୨ଟି ଚେତନା ✓

$$v_{\text{avg}} = 6 \times 2 = 12 \text{ a.m.u./u}$$

ମାତ୍ରାତ୍ମକ ସମ୍ବୃତ ବ୍ୟକ୍ତି

(оп)

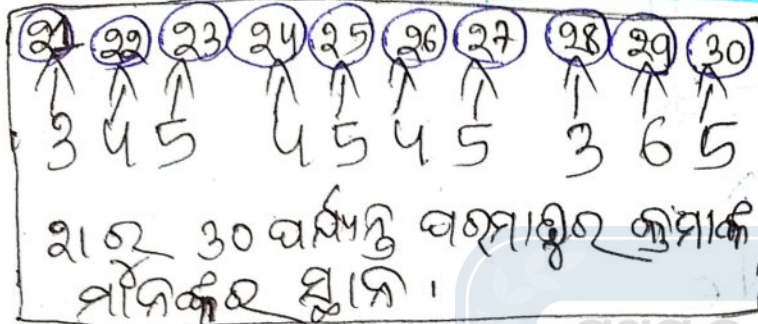
4	-	7
7	-	14
17	-	35.5
18	-	40

$$a_n = 2 \times \text{ଗଂଗାବୃତ୍ତମାନ} + 1 \quad \checkmark$$
$$\text{जन्मदिन} = (22 \times 11) + 1 = 22 + 1 = 23$$

21 to 30 ବର୍ଷୀୟର formula

* Code no :- 345 4545 3⑥5

(ଏହା ସ୍ଥାନର 5.5 ବର୍ଷ)

* ଏହାର ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ବ :- $2 \times \text{ପରମାଣୁକ୍ରମାଙ୍କ} + \text{code no}$

(i) ex :- ନିକେଲର ପରମାଣୁ କ୍ରମାଙ୍କ = 28 ହେତୁ ଏହାର ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ବ = $2 \times 28 + 3 = 56 + 3 = 59 \text{ am.u/v}$

(ii) ex :- Cu (କପର୍) ର ପରମାଣୁ କ୍ରମାଙ୍କ = 29 ହେତୁ ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ବ = $2 \times 29 + 5.5 = 63.5 \text{ am.u/v}$

(13) ଗ୍ରାମ ପାଠଶାଳାଟିକା ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ କାହାକୁ କହୁ?

Ans:- ପାଠଶାଳାଟିକା ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ କୁ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ତାହାକୁ ଗ୍ରାମ ପାଠଶାଳାଟିକା ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ କୁହାଯାଏ।

(14) ଘାଞ୍ଚିଆଲେନ୍‌କୁ ଦ୍ୱିପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଣୁ କୁହାଯାଏ କାହିଁକି?

Ans:- ଗୋଟିଏ ଘାଞ୍ଚିଆଲେନ୍‌ର ଅଣୁ ଦୁଇଟି ଘାଞ୍ଚିଆଲେନ୍‌ର ପରମାଣୁ କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ। ସେଥିପାଇଁ ଘାଞ୍ଚିଆଲେନ୍‌ ଅଣୁ କୁ ଦ୍ୱିପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଣୁ କୁହାଯାଏ।

(15) ପରମାଣୁ-କଟା କଣ?

Ans:- ଅଣୁରେ ଥିବା ପରମାଣୁର ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ଅଣୁର ପରମାଣୁକଟା ଜଣାଯାଏ।

କେତୋଟି ଅପାତୁର ପରମାଣୁକଟା

ଅପାତୁର ନାମ	ପରମାଣୁକଟା
ହିଲିୟମ୍	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ବର୍ମିନିୟମ୍	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ଆର୍ଗନ	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
କ୍ରୀପ୍ଟୋନ	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
କ୍ସେନନ୍	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ରାଡୋନ	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ହେଲିୟମ୍	୧ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ଲିଥିୟମ୍	୩ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ
ବେରିୟମ୍	୪ଟି ପରମାଣୁ ବିଶିଷ୍ଟ

(16) ଆୟନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ? ଏହା କେତେପ୍ରକାର ଭେଦରେ ଭାଙ୍ଗି?

Ans:- ପାତ୍ତନଗୋଳିକ ତଥା ଅପାତୁଗୋଳିକର ସଂଯୋଗରେ ଗଠିତ ଯେଉଁ ଗୁଣିତ କଣିକାମାନ ପାରିତ କରିଥାଏ। ଏହି ଗୁଣିତ କଣିକାକୁ ଆୟନ କୁହାଯାଏ। ଏହା ୨ ପ୍ରକାର ଅଟେ। ଯଥା:- କ୍ୟାଟାୟନ (Cation) ଓ ଆନାୟନ (Anion)।

17) ପରିଆଣବିକ ଆୟୁନ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ? ତ ଆୟୁନର ନାମକ ପ୍ରତୀକ/ ସଂକେତ ଲେଖ?

Ans! - ପଦାର୍ଥର ପରମାଣୁ ଯଦି ଯୋଗ୍ୟ ଚାର୍ଜ ବହନ କରିଥାଏ ତେବେ ସେହି ପରିଆଣବିକ ଆୟୁନ କୁହାଯାଏ।

ଆୟୁନର ନାମ	ପ୍ରତୀକ/ ସଂକେତ
ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍	H^+
ସୋଡିୟମ	Na^+
ପୋଟାସିୟମ	K^+
ମ୍ୟାଗ୍ନେସିୟମ	Mg^{2+}
ଜିଙ୍କ	Zn^{2+}
ଆଲୁମିନିୟମ	Al^{3+}
କ୍ଲୋରାଇଡ୍	Cl^-
ବ୍ରୋମାଇଡ୍	Br^-
ଅକ୍ସାଇଡ୍	O^{2-}
ଆମୋନିୟମ	NH_4^+
ହାଇଡ୍ରକ୍ସାଇଡ୍	OH^-
ନାଇଟ୍ରେଟ୍	NO_3^-
କାର୍ବୋନେଟ୍	CO_3^{2-}
ସଲ୍ଫେଟ୍	SO_4^{2-}
ଫସ୍ଫେଟ୍	PO_4^{3-}

18) ଦ୍ଵିଅକ୍ଷୟ ମୌଳିକ କଣ?

Ans! - ଦୁଇଟି ପୃଥକ ମୌଳିକକୁ ଯୋଗିତ ହୋଇଥିବା ମୌଳିକକୁ ଦ୍ଵିଅକ୍ଷୟ ମୌଳିକ କହୁ। Ex:- H_2O , NO_2

19) ଆୟୁନର ମୋଟାପଟା କେତେଥିରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ?

Ans! - ଆୟୁନ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାର୍ଜରୁ ଆୟୁନର ମୋଟାପଟା ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ।

80

ମୋଡ଼ାପତା ନିରୂପଣ କର ?

ମୋଡ଼ାପତା ଗୋଟିଏ ସମାନ୍ତରାଳ
ମୋଡ଼ାପତା ଗୋଟିଏ ନିଆଁଲିଆ

ମୋଡ଼ାପତା

ସାମାନ୍ୟତା :- 1

1) ସାମାନ୍ୟତା :- $H \rightarrow 108$ (ହିରାମୁଗ :- 0)

2) ହିରାମୁଗ :- $He \rightarrow$ 1st shell = 2
 $2 \times (1)^2 = 2$
 ସମସ୍ତ $2n^2 = 2$
 ହିରାମୁଗ :- 2

(ହିରାମୁଗ :- $Li \rightarrow 2 \times (1)^2 = 2$
 $2 \times (2)^2 = 8$
 ମୋଡ଼ାପତା = 2
 ହିରାମୁଗ :- 3

3) ଲିଥମ :- $Li \rightarrow 2 \times (1)^2 = 2$
 $2 \times (2)^2 = 8$
 $2 \times (3)^2 = 18$
 ମୋଡ଼ାପତା = 2, 8, 18

ମୋଡ଼ାପତା = 2, 8, 18, 32
 ମୋଡ଼ାପତା = 1, 8, 17, 26
 $8 - 7 = 1$

4) ବ୍ରୋମିନ୍ (Br) :- 35
 $2n^2 = 2 \times (1)^2 = 2$
 $2n^2 = 2 \times (2)^2 = 8$
 $2n^2 = 2 \times (3)^2 = 18$
 $2n^2 = 2 \times (4)^2 = 32$
 $2n^2 = 2 \times (5)^2 = 50$

2, 8, 18, 32

② କୌଣସି ମୌଳିକର ସଂକେତ ଲେଖିବା ପାଇଁ କିପରି ଚିହ୍ନିବାକୁ ହେବ ?

Ans: - (i) କୌଣସି ମୌଳିକର ଅଣୁର ଆମ ଦିନ ସଂକେତ ଲେଖିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ଏଥିରେ ଧିବା ମୌଳିକର ପ୍ରତୀକକୁ ଦାୟାଦାୟ ଲେଖାଯାଏ।

(ii) ମୌଳିକ ଗୁଡ଼ିକର ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରତୀକର ଠିକ୍ ଭଳି ଲେଖାଯାଏ।

(iii) ତା'ର ଯୋଗ୍ୟତା ସମୟା ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ଥାନ ଅନୁସାରେ ବଦଳିବାକୁ ସଂକେତ ଲେଖାଯାଏ।

ex: - (1) ସୋଡ଼ିୟମ କ୍ଲୋରାଇଡ୍ ର ସଂକେତ:-

ପ୍ରତୀକ:- Na Cl

ଯୋଗ୍ୟତା:- $1^+ \quad 1^-$ (Neutral $+1-1=0$)

ସଂକେତ = NaCl

(2) ମିଥେନ୍ ର ସଂକେତ:- ପ୍ରତୀକ:- C H

ଯୋଗ୍ୟତା:- $4 \quad 1$

ସଂକେତ:- $C, H_4 = CH_4$

(3) କ୍ୟାଲ୍‌ସିୟମ କ୍ଲୋରାଇଡ୍:-

ପ୍ରତୀକ:- Ca Cl

ଯୋଗ୍ୟତା:- $2^+ \quad 1^-$

ସଂକେତ:- $CaCl_2$

(4) ମ୍ୟାଗ୍ନେସିୟମ ଅକ୍ସାଇଡ୍:-

ପ୍ରତୀକ:- Mg

ଯୋଗ୍ୟତା:- $2^+ \quad 2^-$

ସଂକେତ:- MgO

(5) କ୍ୟାଲ୍‌ସିୟମ ହାଇଡ୍ରକ୍ସାଇଡ୍:-

ପ୍ରତୀକ/ସଂକେତ:- Ca OH

ଯୋଗ୍ୟତା:- $2^+ \quad 1^-$

ସଂକେତ:- $Ca(OH)_2$

(6) ସୋଡ଼ିୟମ ସଲ୍‌ଫେଟ୍:-

ପ୍ରତୀକ/ସଂକେତ:- Na SO_4

ଯୋଗ୍ୟତା:- $1^+ \quad 2^-$

ସଂକେତ:- Na_2SO_4

(7) ଆମୋନିୟମ କାର୍ବୋନେଟ୍:-

ପ୍ରତୀକ/ସଂକେତ:- $NH_4 CO_3$

ଯୋଗ୍ୟତା:- $1^+ \quad 2^-$

ସଂକେତ:- $(NH_4)_2CO_3$

ଲୋକପତା

ପାଠ ①

ଲୋକପତା = last shell ର ପିକା ସଂଖ୍ୟା ।

① last shell ଉଠି → 1, 2, 3, 4 ପିକା ଲୋକପତା = 1, 2, 3, 4, ୫, ୬, ୭, ୮
 last shell ଉଠି → 5, 6, 7, 8 ପିକା ଲୋକପତା = ୫, ୬, ୭, ୮
 ନି ସମ୍ବୋଧନ ।
 ଯେ $8-5=3$, $8-6=2$, $8-7=1$
 $8-8=0$ ହୁଏ ।

② ନିମ୍ନଲିଖିତ (a) Nobel ସମାପ୍ତ ର ଲୋକପତା ସର୍ବଦା ୦ ହୁଏ ।
 ex: → ହିଲିୟମ, ନିୟୋନ, ଆରଗନ୍, ଜେନ୍, କ୍ରେପ୍ଟନ୍, କ୍ସିପ୍ଟନ୍

* ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କ୍ରମାଙ୍କ = e^- / electron ସଂଖ୍ୟା

ex: ହିଲିୟମ - 2, 2

ଫଳ = 2, 5

1st shell ର ଉଚ୍ଚତମ = $2e^-$

2nd " " " " = $8e^-$

3rd " " " " = $18e^-$

20 Ca = 2, 8, 10, 8

∴ Ca ଲୋକପତା = 2

21 SC → ② ଲୋକପତା

22 Ti → ③, 4

23 Vanadium → ③, 4, 5

24 chromium → ③, 6

25 manganese → ②, 3, 4, 5, 6, 7

26 Iron → 2, 3

27 cobalt → 2, 3

28 Nickel → 2, 3

29 Copper → ②, 1 ଲୋକପତା

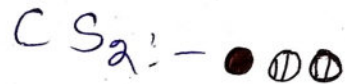
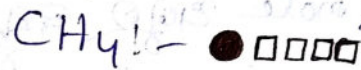
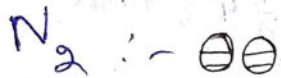
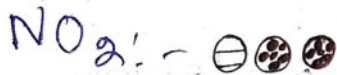
30 Zinc → ②, 1

- ① ସାହସ୍ରାଂଶ - 1
- ② ଦ୍ଵିତୀୟ - $(2) = 0$
- ③ ତୃତୀୟ - $(3, 1) = 1$
- ④ ଚତୁର୍ଥ - $(4, 2) = 2$
- ⑤ ପଞ୍ଚମ - $(2, 3) = 3$
- ⑥ ଷଷ୍ଠ - $(2, 4) = 4$
- ⑦ ସାହସ୍ରାଂଶ - $(2, 5) = 8 - 5 = 3$
- ⑧ ଅଷ୍ଟମ - $(2, 6) = 8 - 6 = 2$
- ⑨ ନବମ - $(2, 7) = 8 - 7 = 1$
- ⑩ ଦଶମ - $(2, 8) = 0$
- ⑪ ପ୍ରଥମ - $(2, 8, 1) = 1$
- ⑫ ମାଧ୍ୟମ - $(2, 8, 2) = 2$
- ⑬ ଆଧ୍ୟାତମ - $(2, 8, 3) = 3$
- ⑭ ସାଧାରଣ - $(2, 8, 4) = 4$
- ⑮ ପଞ୍ଚମ - $(2, 8, 5) = 8 - 5 = 3$
- ⑯ ଷଷ୍ଠ - $(2, 8, 6) = 2$
- ⑰ ସାହସ୍ରାଂଶ - $(2, 8, 7) = 1$
- ⑱ ଆଧ୍ୟାତମ - $(2, 8, 8) = 0$
- ⑲ ପ୍ରଥମ - $(2, 8, 9) = 1$
- ⑳ ମାଧ୍ୟମ - $(2, 8, 10) = 2$
- ㉑ ସାଧାରଣ - $(2, 8, 11) = 3$
- ㉒ ଷଷ୍ଠ - $(2, 8, 12) = 4$
- ㉓ ଅଷ୍ଟମ - $(2, 8, 13) = 3, 4, 5$
- ㉔ ନବମ - $(2, 8, 14) = 3, 4, 5$
- ㉕ ଦଶମ - $(2, 8, 15) = 2, 3, 4, 5, 6, 7$

ପ୍ରଶ୍ନ ସଂଖ୍ୟା: 3.3

(2) ଆଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ କ'ଣ?

Ans:- ଆଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି, ଗୋଟିଏ ଅଣୁର ଥିବା ସମସ୍ତ ପରମାଣୁର ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱର ଗୋଟାଏ ଯୋଗଫଳ । ଏହାର ଏକକ ମାଧ୍ୟମରେ ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ ଯୁକ୍ତ ହୁଏ ।

ଉଦା: ଜଳର ଆଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର?

Ans:- ଜଳ ଅଣୁର ଏକକ H_2O ଅଟେ । ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍‌ର ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି 1u ଏବଂ ଅକ୍ସିଜେନ୍‌ର ପାରମାଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି 16u । ଜଳର ଅଣୁର ଥିବା ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍‌ ପରମାଣୁ 2 ଗୋଟିଏ ଅକ୍ସିଜେନ୍‌ ପରମାଣୁ ରହିଛି । ତେଣୁ ଜଳର ଆଣବିକ ବସ୍ତୁତ୍ତ୍ୱ = $(2 \times 1u) + (16u) = 2u + 16u = 18u$

(3) ଏକ୍ସୋଗ୍ରାଫ୍ଟା ସ୍ଥିରାଙ୍କ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

Ans:- ଏକ ଉଚ୍ଚତମ ମେଗର୍‌ସିକ୍ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା 12 କୁ ସ୍ମରାଏବା ଏକ ଉପକରଣ ମେଗର୍‌ସି 144 ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଏ, ସେଥିପାଇଁ ଏକ ମୋଲ୍ କଣିକା 6.02×10^{23} ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଏ । ଏହି ସ୍ଥିରାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଏକ୍ସୋଗ୍ରାଫ୍ଟା କି ସ୍ଥିରାଙ୍କ ବା ଏକ୍ସୋଗ୍ରାଫ୍ଟା ସଂଖ୍ୟା କୁହାଯାଏ । ଏହାକୁ 'N' ପ୍ରତୀକ ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଏ । ଏହା ଅଣୁ, ପରମାଣୁ, ଆୟନ ବା କଣିକା ସଂଖ୍ୟା ଗଣନାରେ ଗୋଟିଏ ଏକକ ।

(4) 1 mole 6.02×10^{23} ସଂଖ୍ୟକ କଣିକା ।

(5) 1 ଗ୍ରାମ = 144 ସଂଖ୍ୟା,

(6) 1 mole sodium ପରମାଣୁ କଣିକା 6.02×10^{23} ସଂଖ୍ୟକ sodium ପରମାଣୁ କୁ ବୁଝାଏ ?

7/ 1 mole ପ୍ରମାଣିତା ଅଣୁ କହିଲେ 6.02×10^{23} ପ୍ରମାଣିତା ଅଣୁକୁ ବୁଝାଏ?

8/ ମୋର କ୍ଷୁଦ୍ର କାହାଣୀ କୁହାଯାଉ?

Ans:- ଏକ ମୋଲ୍ ପଦାର୍ଥର ସମସ୍ତକୁ "ମୋଲାର ସମ୍ବେଦ" କୁହାଯାଏ।
 ୧) ଉଦାହରଣ: ଯଦି ଏକ ମୋଲ୍ ପଦାର୍ଥର ସମସ୍ତକୁ "ମୋଲାର ସମ୍ବେଦ" କୁହାଯାଏ।

୧) ଅନ୍ତର ମେ। ଭାବେ ଗଣନା କାହାକୁ କୁହାଯାଏ?

Ans:- 1 mole ଅଣୁର ବସ୍ତୁକୁ ଅଣୁର mole ବସ୍ତୁ କୁହାଯାଏ.

10) ex:- 3.16.3.2. நெய்?

Ans:- (3.1) :- 0.5 mole ନାଇଟ୍ରୋଜେନ୍ ଗ୍ୟାସ୍‌ର ସମସ୍ତ କଳନା କର?

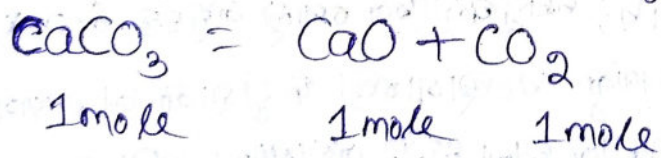
Ans:- ନାୟଟ୍ରୋଜେନ ଗ୍ୟାସକୁ ନାୟଟ୍ରୋଜେନର ଅଣୁ ଦ୍ୱି ପରମାଣୁ କଣିକା
ଅଟେ, (N₂)

ଅଗଣ, (N₂) ଘଡ଼ାକ ଦାହମାଣି ସିକି ନିମ୍ନତ୍ତ = 140

$\frac{1}{2}$ mole ନାଲୁଗ୍ରେଡିଓଲିନ୍ ସମସ୍ତ ଗ୍ରହଣ = $14 \times 2 = 28$ ଗ୍ରାମ ବ୍ୟବହୃତ
0.5 " " " " " " " "

3.5 " " 3.2 - 1 mol: $\frac{28}{2} = 14$ গ্রাম

Q2 - 1 mole ବ୍ୟାଲୁମିନିୟମ କାର୍ବୋନେଟ୍ କୁ ଉତ୍ତପ୍ତ କରିବାକୁ ଥିବା ଲେବ୍‌ଆର୍ବ ପ୍ରକ୍ରେୟକ ଉତ୍ତାପ ଉତ୍ତାପ ସେବା ଚ୍ୟାଞ୍ଚିତ୍ୱକ ଉତ୍ତାପ ଉତ୍ତାପ କେତେ ?

[illegible]

$$\therefore \text{Price} = 40 + 12 + (16 \times 3) = 40 + 16 \cdot 12 + (16 \times 2)$$

$$= 52 + 48 = 56019 \quad 12 + 32$$

$$= 100 \text{ ଗ୍ରାମ} = 56 \text{ ଗ୍ରାମ} = 44 \text{ ଗ୍ରାମ}$$

2. ~~Этот~~ ~~попу~~ = 6.02×10^{23}